

Poljska vlada dela načrte za prihodnji režim

Poljska mora biti demokratična republika, v kateri se ne smejo ponavljati napake preteklosti.

PARIZ, 20. decembra. — Poljska vlada v Franciji je nočjo izdala manifest ki vsebuje sledeče točke:

Nova in neodvisna Poljska, ki izhaja iz te vojne, bo demokratična republika s svobodno izvoljenim parlamentom. Napake, ki so se godile v preteklosti in ki so imele za posledico poljski razpad, se ne bodo več ponovile. Poljski ne bodo več vladale neodvisne osebnosti in neodvisne skupine.

Poljska vlada bo jamčila enakopravnost in avtonomijo vsem narodnim manjšinam, ki so se v vojni borile s Poljaki ter s dokazane svojo lojalnostjo državi. Cilj vlade je, ohraniti Poljsko in izgon okupacijskih sil (Nemčije in Rusije). Poljska armada se bo borila ob rami s francoskimi in italijanskimi armadami.

Pročnikom in prijateljem!

Poljski so zadnji dnevi pred bojnimi prazniki, ko bo treba napraviti nekatere potrebščine in stvari, v kolikor se jih še ni našlo. Mi ponovno priporočamo našim naročnikom, somišljenikom in prijateljem, da pod svojimi nakupi naše slovenske trgovce, ki podpirajo od strani naše narodne, kulturne in gospodarske ustanove. Tako dobijo po zmernih cenah prvovrstno blago.

Poljski so darila, ki jih boste še prejeli, se obrnite nanje, tako kot prej za darila v draguljih, tako tudi za srajce, ovrtnice, čevlje, obleko, pohištvene predmete, peči, itd., itd. V naših trgovinah dobite tudi poljske in sveže meso kakor tudi vse potrebno grocerijo. Poljski gostilničarji pa bodo prejeli svojim odjemalcem z veseljem vsa darila.

SVET MED CHAMBERLAINOM IN DALADIEROM

PARIZ, 20. decembra. — Danes je posvetoval v francoskem parlamentu angleški premier Chamberlain, ki je prišel od angleške čete v Francijo, in francoski ministrski predsednik Daladierom. V vojni uspešno prispela tudi general Gortalski vrhovni poveljnik francoske vojske v Franciji, general Francois Darlan, poveljnik francoske mornarice.

Nov grob

Poljski kratki boleznij je danes ob 2. uri preminil na domačem domu 1431 E. 51st St. Poljski poznani rojak Jakob Kocina, star 70 let. Pogreb se bo priredil iz Frank Zakrajšek pokopnega zavoda, 6016 St. Clair. Drugo priobčimo jutri.

Seja

Poljski Zavezniki sosednje št. 1234 N. P. J. imajo letno sejo v petek, 22. decembra v Slovenskem narodnem domu. Pričetek točnega pol 8 uri zvečer. Poziva vsa društva, da se gotovo udeležijo.

Besni boji med Finci in Rusi v metežu in mrazu, ki znaša 25 stopinj pod ničlo

Rusi so vrgli v boj stotine tankov in nad 200 letal. — Finska kliče pod orožje nadaljne rezerve. — Poškodba bojne ladje Oktobrska je revolucije.

HELSINKI, 20. decembra. — Na Karelijskem ozemlju se vrše besne bitke med Finci in Rusi, ki so vrgli v boj stotine tankov, dočim nad 200 njihovih bombnikov bombardira razne finske kraje.

Grmenje topov se razlega milje daleč. V zrak so se dvignila tudi finska letala, da se spoprimejo z ruskimi.

Na severu je bilo ustavljeno rusko prodiranje po silnih snežnih viharjih, ki divjajo v temperaturi 25 stopinj pod ničlo.

Dočim se vrše na vseh bojiščih besne bitke, pa vlada mrzlično deluje za obrambo dežele ter je poklicala pod orožje vse do 40 let stare može. S tem vpoklicem se bo pomnožila finska armada, ki je štela ob začetku vojne približno 400.000 mož, za okoli 15.000 mož. Ruska armada na Finskem pa šteje baje poldrugi milijon mož.

Sovjetski letalci že dva dni bombardirajo finske kraje. V kraju Laskeli je bilo ubitih šestnajst, v Janiskoji pa enajst oseb.

HELSINKI, 20. decembra. — Po topovskim izstrelku obrežnih baterij je bila zadeta ruska bojna ladja Oktobrska je revolucija, ki pa ni bila pogreznjena.

Izgredi v zvezi z delavskim shodom v Detroitu

Charles Coughlin in ostali reverendi se motijo, če mislijo, da bodo uničili delavske unije, je izjavil George Addes.

DETROIT, 20. decembra. — Pred poslopjem, v katerem se je vršila v terek zvečer seja Civic Rights federacije, se je zbralo nad sto piketov, moških in žensk. Ko se je med njimi pojavil Rev. Owen A. Knox, sta skočila k njemu dva mlada moža ter mu z udarci svojih pesti izbilila nekaj zob.

Rev. Knox je evangeljski duhovnik. Na shodu sta govorila, ko so se primerili omenjeni izgredi, George Addes, tajnik in blagajnik United Automobile Workers (CIO) unije, in John Spivak.

Peter McGavin, voditelj piketov in samozvani A. F. of L. mož je izjavil, da so piketi tudi duhovnika povabili, naj govori, če sar pa slednji ni hotel.

Večina ljudi, ki so bili na shodu, je včlanjena pri CIO avtni uniji. Rečeno je, da so se zbrali, da silijo govoriti v zaščito civilnih svoboščin v Ameriki.

Spivak, bivši časniški poročevalec v Berlinu, je govoril proti delovanju župnika Coughlina. Addes pa je svaril članstvo pred "wold-be" fašisti in pred "would-be" diktatorji, ki delujejo na svojem tajnem načrtu, da strmoglavijo demokracijo v Detroitu.

"Predvsem mislijo na to, kako bi uničili organizirano delavstvo", je rekel Addes. "Oni vedo, da če enkrat spravijo s pota delavske organizacije, jim bo vse ostalo lahka stvar.

"In zato sem danes tu, da opozorim Rev. Coughlina, Rev. Geralda Smitha, Rev. Franka Norrisa in Rev. Homer Martina (bivši predsednik avtnege delavstva, ki spada k Ameriški delavski federaciji, Homer Martin je bil namreč kot znano, prej baptistični duhovnik), da se oni in korporacije, ki stoje za njimi, zelo motijo, če mislijo, da jim bo uspelo uničiti unijski pokret."

Končno je Addes pripomnil, da ni komunist niti ne veruje v komunizem.

KORUZA V LONDONSKEM PARKU

LONDON, 20. decembra. — Stoletno trato v londonskem Bushu parku, ki je izgledala kot zamet so preorali ter bodo brazde posejali s koruzo, kakor do loča zadnja vojna odredba angleške vlade. Zadnjič je rastle v tem parku koruza v Napoleonovih časih.

SPOR V NARODNEM DEL. ODBORU

Na desni je član Narodnega delavskega odbora Nathan Witt, čigar odstranitev je zahteval W. L. Leiserson, najnovejši član tega odbora. Na levi je Fred Kirvonos (ne Krivonos!), NLRB preiskovalec.

Samomor poveljnika razstreljene nemške bojne ladje Admiral Spee

Kapitan Langsdorff se je pred smrtjo poslovil od vseh svojih častnikov, katerim je zadnjikrat stisnil roko. — Ladjo je razstrelil na izrecno Hitlerjevo povelje.

BUENOS AIRES, 20. decembra. — Kapitan Hans Langsdorff, poveljnik razstreljene nemške bojne ladje Admiral Graf Spee, se je danes v tukajšnjem arzenalu, kjer je bil nameščen, ustrelil. Truplo 45-letnega kapitana je našel danes zjutraj ob 8:30 njegov služabnik.

Pripravljajoč se na svoj konec, je kapitan Langsdorff poklical sinoči k sebi vse oficirje razstreljene bojne ladje, s katerimi je govoril tri ure.

Slavo od tovarišev Kmalu po polnoči pa je vstal ter stopil od častnika do častnika in vsakemu podal zadnjič roko. Nato pa se je umaknil v svojo sobo k počitku, češ, da je truden in izmučen od zadnjih dogodkov.

V svoji sobi je kapitan napisal pismo nemškemu poslaniku v Buenos Airesu, kateremu je pojasnil vzroke, zakaj si je vzel življenje. Pismo ni bilo objavljeno.

Pokojni kapitan je bil rojen dne 20. marca 1894 ter se je kot mlad pomorski kadet udeležil v svetovni vojni velike pomorske bitke pri Jutlandu.

GINJLIVA ZGODBA O LJUBEČI ŽENI

TULSA, Oklahoma, 20. decembra. — Pred porotnim sodiščem je stal Carl Wolverton, ki je bil obtožen, da je vozil v pijanem stanju avto.

Njegov zagovornik si je prizadeval v potu svojega obraza, da izreče svojega klijenta, in je z namazanim jezikom apeliral na sodnika in porotnike: "Ne obsodite ga, temveč ga pošljite v tem božičnem času nazaj v toplo narobe njegove ljubice žene, ki bo na ta sveti dan hrepenela po njem."

BOŽIČNICA UČENCEV ŠOLE S. N. DOMA

V nedeljo popoldne ob treh bodo pripravili učenci Slovenske šole krasno mladinsko igro "Repositev." Prireditve se bo vršila v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., pod pokroviteljstvom Prosvetnega kluba Slovenskega narodnega doma.

Po igri bo nastopil, kakor vsako leto, Miklavž, ki bo obdaroval otroke, nato bo prijetna domača zabava.

Ker je slovenska šola ena najkorporativnejših narodnih institucij in ker so ji potrebna za vzdrževanje tudi gotova gnotna sredstva, je zavedno slovensko občinstvo v ljudo vabljeno, da v častnem številu poseti to mladinsko prireditev.

PARNIK COLUMBUS UNIČEN PO UKAZU IZ BERLINA

Moštvo, ki je bilo za to v naprej izvežbano, je natančno vedelo, kaj mu je storiti.

POSADKA PARNIKA NA ELLIS ISLANDU

NEW YORK, 20. decembra. — Kapitan Wilhelm Daehne, poveljnik nemškega luksuznega potniškega parnika Columbusa, je izjavil, da je bil parnik zažgan "po danih ukazih." To pomeni, da je bil parnik Columbus pogreznjen na ukaz Adolfa Hitlerja, ki je ukazal pogrezniti tudi nemško bojno ladjo Admiral Graf Spee.

Izjava častnika Nadaljnje potrdilo domneve, da je bil parnik zažgan na ukaz iz Berlina, je bilo podano po tretjem častniku parnika, ki je izjavil:

"Čim smo uzrli angleškega rušilca, je bil dan alarm, nakar je vsak mož natančno vedel, kaj mu je storiti."

Častnik Lampe je dejal, da ko se je približal angleški rušilec na pol milje parniku, je izstrelil preko njega topovski strel. Možje na Columbusu so nemudoma stekli na svoje postaje; ena skupina je stekla v strojnico, kjer je pričela odpirati zatvore, skozi katere je pričela vdirati voda, dočim so drugi pričeli polivati pohištvo z bencinom.

Tretja skupina pa je z gorečimi plamenicami v rokah zažigala. Ko se je vse to dogajalo, pa so ostali mornarji spuščali na morje rešilne čolne ter v dva in dvajsetih čolnih odveslali od parnika.

Kapitan je zadovoljen s posadko Kapitan Daehne je izjavil, da je bilo postopanje njegove posadke "perfektno" in da je vsak mož vedel, kaj mu je storiti, ker so se vršile že tedne poprej vaje vprav za tak slučaj, kakršen se je zdaj pojavil.

Posadko parnika je pripeljala ameriška križarka, ki je rešila mornarje iz rešilnih čolnov, na Ellis Island, kjer bodo počakali nadaljnega odloka ameriške vlade.

POLETI PREKO OCEANA

NEW YORK. — Včerajšnji prilet letala American Clipper iz Evrope v Ameriko je zaključil stoti polet v Evropo in nazaj 20. maja, ko so se ti poleti pričeli. Polete oskrbuje četvero letal, ki nimajo doslej zaznamovati nobene nezgode. Jutri odleti letalo zopet v Evropo, kamor bo poneslo 18 potnikov in 2.000 funtov božične pošte.

Odkar so se ti poleti pričeli, so prenesla ta letala med Ameriko in Evropo 1.800 potnikov ter 40 ton pošte.

Seja Kluba društev SND

Danes zvečer se vrši v spodnji plesni dvorani S. N. Doma letna seja Kluba društev S. N. Doma. Pričetek točno ob 8 uri zvečer. Zastopniki, stari in novoizvoljeni so prošeni, da se polnoštevilno udeležijo in da so točni. — Tajnik.

Društveni asement

Članstvo onih društev, ki pobirajo asement v S. N. Domu, se opozarja, da se bo ta mesec radi božičnih praznikov pobiral asement v petek 22. decembra v spodnji plesni dvorani ob navadnih urah. Ne odlašajte in poravnajte vaše obveznosti, da vas ne zaloti nesreča. — Tajnik S. N. Doma.

101-LETNA STARKA UMRLA

FINDLAY, O., 20. decembra. — Tukaj je danes umrla Mrs. Thomas, ki je bila stara 101 let. Rojena je bila v Butler okrugu ter je hodila v šolo, ki je imela samo eno sobo in ki je bila zgrajena z drevesnih debel. Sola je stala na kraju, kjer je zdaj Public Square mesta Lima, O. Pokojna zapušča pet otrok, dalje sestro Mrs. Marto Realing, staro 97 let, 18 vnukov, 42 pravnukov in dva pra-pravnuka.

TOVOR NEMŠKEGA PARNIKA

MEXICO CITY, 20. decembra. — Nemški potniški parnik Columbus je imel pri svojem odhodu na krovu več stotisoč mehških čevljev, namenjenih za nemško armado. Poleg tega je imel tudi mnogo velikih tankov olja in gasolina, katere tanke je nameraval spustiti na določenih krajih v morje, kjer bi se jih polastile nemške podmornice ter obnovile iz njih svoje oljne zaloge.

Francija bi dala Džibuti za 90 let Italiji v najem

Začasno ni še nobenih izgledov, da bi se Italija vmešala ob strani Anglije in Francije v vojno.

RIM, 20. decembra. — Andream Francoise Poncet, francoski poslanik, ki se je vrnil sinoči iz Pariza v Rim, je prinesel s seboj predloge francoske vlade, na podlagi katerih je pripravljena zadnja dati Italiji za devetdeset let v najem Džibuti, francosko pristaniško mesto v Somaliji, dalje delnice pri Sueškem prekopu in nadaljne koncesije v Tunisiji.

Toda ob tej priliki je treba naglasiti, da ni začasno nobenih izgledov, da bi se Italija na strani zaveznikov vmešala v vojno. Sicer pa je Italija dobila takoj, čim se je začela vojna, zagotovila od Francije, da se bo kolikor mogoče ustreglo njenim željam in zahtevam.

Italijani napadajo, vprav kakor Nemci, Angleže in favorizirajo Francoze v prizadevanju, da zasejejo mednje nesporazum ter da jih razdvoje.

Kultura

VAJA "SLOGE"

Ker me je več članov vprašalo, če se bo vršila pevška vaja v petek pred božičem, naznanjam tem potom vsemu članstvu, da se bo vaja vršila in prošam, da se vsi udeležite. — Tajnik.

DRUŠTVO ZVON

Vnedeljo 24. decembra se vrši ob 10. uri dopoldne letna seja vseh članov društva Zvon. Ta letna seja je zelo važnega pomena, in raj se udeleži sleherni član. Sklepati je treba o mnogih važnih zadevah, kakor tudi volitev novega odbora. Pridite. — Tajnik.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

»ENAKOPRAVNOST«

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-5312
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto.....\$5.50
 za 6 mesecev.....\$3.00; za 3 mesece.....\$1.50
 Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexiku za celo leto.....\$6.00
 za 6 mesecev.....\$3.25; za 3 mesece.....\$1.60
 Za Združene države za celo leto.....\$4.50
 za 6 mesecev.....\$2.50; za 3 mesece.....\$1.25
 Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države:
 za celo leto.....\$8.00 za 6 mesecev.....\$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

ANGLEŠKA INDUSTRIJA IN VOJNA

Moderna vojna pomeni veliko spremembo tudi v gospodarstvu življenju, in treba je nekaj časa, dokler se gospodarstvo kake dežele prilagodi novim razmeram. Toda Anglija ni pozabila svojih izkušenj iz zadnje vojne in prehod iz mirovnega v vojno gospodarstvo se je izvršil mirno in brez velikih pretresljajev. Glavni namen vojnega gospodarstva je:

1. da preskrbi vso potrebno opremo in material za armado in da skrbi za dovolj velike rezervne zaloge;
2. da kolikor mogoče vzdrži izvozno trgovino, da priskrbi državi tujo valuto, potrebno za neobhodne nakupe v inozemstvu;
3. da omogoči industriji, da producira blago za domači trg.

Anglija ima ogromno industrijo. Organizacijo vojne industrije vodijo ministrstvo za zaloge, delovno ministrstvo, trgovinsko ministrstvo in ministrstvo za gospodarsko vojno, ki so v stalni zvezi med sabo, da morejo svoje delovanje primerno koordinirati z ozirom na omenjene cilje.

Ministrstvo za zaloge, kakor pove že ime, ima nadzorovati vse zaloge in cene važnih surovin, da more preskrbeti armado, mobilizirati in organizirati proizvodnjo, da skrbi za zadostne zaloge in poveča produkcijsko kapaciteto. Vse zaloge važnih surovin, ki so bile v deželi ob izbruhu vojne, so bile izročene temu ministrstvu. Nič manj važna pa ni naloga organiziranja in razdeljevanja surovin tako, da more industrija normalno preskrbovati deželo in vzdržati izvoz.

Kar se tiče opreme armad, je ministrstvo že silno napredovalo. Oddalo je od začetka septembra pa doslej naročila v vrednosti sto milijonov funtov za municijo in bojno opremo. Več kot 700 tovarn izdeluje municijo in še drugih 9000 je bilo pregledanih in bi se dale prav tako porabiti za izdelavo streljiva, ako bi bilo potrebno. Razen tega je danes mogoče izdelovati isti tip granate šestkrat hitreje kakor pa 1914. leta. Zaradi tehničnega izboljšanja je potrebno za to povečano produkcijo le isto število delavcev, kar je važno, ker omogoča porabo ljudi za drugo delo.

Seveda ima opraviti ministrstvo za zaloge tudi z delavskim vprašanjem. Strokovne organizacije so glede vojne popolnoma na strani vlade, ker verujejo, da to ni le vojna proti napadalcem, temveč tudi vojna, ki naj vrne nemškemu delavcem njihove težko pridobljene svoboščine na gospodarskem polju. Tako pomaga delavstvo na vse mogoče načine, da more Anglija izrabiti svoje ogromne zaklade delovne sile in strojev. Organizirana je sedaj industrijska armada 22 milijonov delavcev in delavk, in sicer prostovoljno, ne po državnem ukazu, kajti to bi ne odgovarjalo britanski tradiciji, da more skrbeti za potrebe ljudstva in armade. Strokovne organizacije so dovolile, da se smejo manj kvalificirani delavci uporabiti tudi za dela, ki so bila doslej rezervirana kvalificiranim, in s tem se zelo poveča dosegljiva kapaciteta tehničnih industrij. V teh industrijah in ladjedelstvu so bili izbrani kvalificirani možje za posebno važna dela; sporazumno s strokovno zvezo in z delodajalskimi organizacijami je bil sestavljen seznam takih važnih del, tako da so kvalificirani potrebni delavci oproščeni vojaške službe. To ni le zagotovilo za zadostno število mož za izdelovanje orožja med vojno, ampak tudi za to, da bo imela industrija po vojni podlago za rekonstrukcijo in napredek.

Da ne bi spori z delavstvom zavirali delovanja industrije, stopi v veljavo dalekosežni ustroj za pogajanja in razsojevanje, ki je nastalo v zadnjih 20 letih. Ministrstva bodo sprejemala nasvete predstavnikov strokovnih zvez, tako da bodo delavci prav tako kakor delodajalci s svojim znanjem in izkušnjami pomagali organizirati proizvodnjo. V nekaterih industrijah se posvetujejo skupni odbori strokovnih in delodajalskih organizacij, kako bi se dala kar najbolj povečati proizvodnja, kako razdeliti surovine in določiti cene.

Ministrstva morajo skrbeti tudi za to, da dobe armada primerno število kvalificiranih mož, ki so potrebni za mehanizirane oddelke.

Kar se tiče izvoza, so sedanji izvozni krediti v ugodnem sorazmerju z onimi pred izbruhom vojne. V deželi sami je bilo ukrenjeno vse potrebno, da se onemogoči

UREDNIKOVA POŠTA

Božična predstava Slovenske šole S. N. Doma

Cleveland. — Za letošnjo božično igro ki se bo vršila pod pokroviteljstvom Prosvetnega kluba v avditoriju S. N. Doma na St. Clair Ave., v nedeljo 24. decembra ob 3. uri popoldne, je bila izbrana krasna igra REPOŠTEV, duh v Krkonoških gorah. Mladinska igra v petih slikah. Češko spisal Anton Hamik; prevedel Albrecht. Vstopnina je samo 25c. Po igri nastopi Miklavž, ki razdeli darila mladini in vsem drugim, če bodo dostavljena v Dom pravočasno. Ves čisti prebitok od te predstave je namenjen za podporo in nadaljevanje te prekornostne narodne ustanove, Slovenske šole S. N. Doma. V igri nastopijo učenci in bivši učenci Slovenske šole SND, pod režijo učiteljice Mrs. Mary Ivanusch.

Z letošnjo predstavo se podaja 16-letne, zaporedne mladinske božične priredbe in igre v S. N. Domu. Prva božična igra, s številnim ansamblom učencev Slovenske šole in sodelovanjem igralcev Ivana Cankarja, se je vršila leta 1924 pod režijo gospe Avguste Danilove in pod pokroviteljstvom dramskega društva Ivan Cankar. Takrat se je vprizorilo Pavel Golivae "Poslednje Peterčkovlje sanje o kralju Matjažu", ki je bila zaenota ena največja igra po številu igralcev podana v vsem času po dramskem društvu Ivan Cankar ali Slovenski šoli S. N. Doma. Nastopilo je blizu 90 oseb. To so bile priprave s kostumi in scenerijo! Še sedaj mi je v prijetnem spominu, ker je bila to res krasna predstava.

Mnogokrat smo imeli na odru že krasne igre in to po samo enkrat vprizorjene. Če ste v prošlosti katero zamudili, ste jo morda za vselej zamudili in tako ste si mnogo prikrajšali na duševnem užitku, ker se veliko iger nikdar več ne ponovi.

Zato vas že sedaj opozarjam, pridite v nedeljo pogledat Repoštev, krasno veseligo, ne bo vam žal. Povest, o tem dobrem gorskem duhu ste najbrže že kdaj čitali v knjigi, v starem kraju ali tukaj. Sedaj imate pa priliko, da zrete enkrat temu duhu naravnost v obraz in se seznanite z vsemi njegovimi dobrimi nameni. Obenem boste spoznali Trpinovo družino, Trskovo družino, bogatega Petača in številne druge karakterje doli do vaškega šomaštra. Igra bo izvrstno podana in bo res vredna, da jo pridemo pogledati.

Božična predstava Slovenske šole S. N. Doma je ena izmed čistih njenih redkih priredb, od katere finančnega uspeha je veliko odvisen obstoj Slovenske šole. Zato, prosim vas, spomnite se sedaj o božiču tudi Slovenske šole S. N. Doma. Pridite na predstavo ali pa ji pošljite mali dar.

Pred seboj imam pismo "Tu rojene Slovenke," mi ga je svoj čas izročila, da ga smem objaviti. Ona pravi glede šole sledeče:

"Pridem v dotiko z osebami vseh vrst in še nikdar nisem slišala, da bi bil ta ali oni zaničevan, ker zna govoriti svoj materin jezik; pač, spoštvano je tak človek. Poštena oseba se ne sramuje svojega jezika, ampak je ponosna nanj. Znanje slovenskega jezika mi je še vselej hasnilo. Čimveč jezikov človek zna, boljši je. Kdor se zanima,

da se jih nauči, se tudi za druge stvari zanima. Poglejmo malo naokrog sebe in prišli bomo do zaključka, da kdor izmed naših ljudi, ki je prišel do kake višje stopnje, je pohajal v kako Slovansko šolo ter da ga je ponos in zavest slovenskega naroda privedla do te stopnje."

Tako in drugače cenijo naši mladi Slovenci znanje slovenskega jezika, katerega temeljni pouk so zajeli v Slovenski šoli. Znanje jezika je podlaga napredka v drugih panogah, tako v petju kot slikanju, ker brez znanja slovenskega jezika ne more nihče zajeti temeljnih vrtilin Slovencev v takem obsegu, kot pa če se ga priučiti in rabi. Zato pošljite svoje otroke v Slovensko šolo S. N. Doma. Šola se vrši vsako soboto v S. N. Domu in je prosta vsakomur, ki se zanjo zanima in želi pouka.

Torej, v nedeljo se vidimo na predstavi Repoštev v S. N. Domu! — Za Prosvetni klub S. N. Doma:

Erazem Gorshe, tajnik.

Kam jadramo?

Oja, niso samo tehnokratje, ki vedo, kam drvim, to vedo tudi razni državniki, ki so na krmilu vlade, najbolj dobro pa vedo velekapitalisti na Wall Str. Ti fantje so to pripoznali že štiri leta nazaj, ampak so kot na smrt obsojeni kaznjenc, kaznjencu se ustreže z vsako podaljšano minuto njegovega življenja, kapitalu pa sistema. Kapital bo tako dolgo držal, dokler mu ne ohrone roke, ker vrh drže že precej na koncu.

Vsak, pa naj bo kdor koli hoče, ne želi spremembo vlade, ker smo iste vajeni. Zgodovina nam pove, da so se spreminjale vlade, odkar pomnimo, in tako tudi sistemi vlad, in ravno sedaj se zgodovina ponavlja. Zgodovina ne vpraša, ako je nam ljubo ali ne, gre in ustvarja svojo pot naprej, spreminja, kar je zastaralega in nadomešča, kar ni dobrega, sistem kot ga imamo danes, je zastarel in nadomestiti ga je treba, in tega poteka ne zaustavi nobena sila na vsem svetu.

Tehnika je naredila čudeže na vseh koncih in krajih, stroj je nadomestil delavske roke v vseh panogah, stroj se ne utruji in ne štrajka, producira vsega dovolj, pa naj bo v industriji ali na kmetijah, povsod je ustvaril obilico, ni pa znal sistem razdeliti to obilico med ljudi potom denarja.

Pred dvajsetimi leti kaj takega kot je tehnokracija ne bi bilo mogoče, takrat še nismo imeli obilice ali izobilja, sedaj ga pa imamo, in to je tisti črv, ki razjedajo denarni sistem. Videli ste slike zadnji spomlad, kako velike zaloge sadja se je pokončalo samo zato, da so obdržali cene navzgor. V sedanjem času se go di žitu ravno ista krivica, cele grmade očiščene pšenice leži kar na zemlji, kjer ni strehe zanjo, in milijone ljudi strada, nimajo zasluzka, zato morajo trpeti pomanjkanje. To je tista sila, ki priganja vlado v to, da troši denar. Roosevelt ne troši denarja zato, ker ga rad, ali zato ker je Roosevelt ali demokrat, kaj še, ampak radi gori omenjenega izobilja. Trošiti denar bi moral vsak predsednik Z. D. pa naj bi bil katerikoli kova tudi najhujši nasprotnik delavstva, ako bi ga ne, bi bila že zdavnaj revolucija.

Današnji sistem ne more pre-

korlačiti leta 1942, do tu, pa nič dalje.

Da ni tehnokracija bolj razglašena, je vzrok ta, ako bi bila razglašena, bi bila že v veljavi, in kadar bo razglašena, takrat jo bo zahteval sleherni. — Tehnokracija je ena najbolj patrijotičnih organizacij na Ameriškem kontinentu, ni proti nobeni stranki, ni proti nobeni organizaciji, in ni proti nobeni veri. Mi smo samo za dobrobit ljudstva v Ameriki, mi smo pripravljeni braniti našo domovino do zadnjega zdihljaja. Smo pa proti temu, da bi umrl en sam vojak izven naših meja, ker mi verujemo na čistočo našega lastnega praga.

Mi smo zato, da Amerikanec dela za Amerikanca, mi smo zato, da stroji, ki smo jih mi naredili, delajo za nas vse, ne samo za peščico profiterjev, sadovi naše zemlje naj uživajo vsi ljudje, ravno tako naj uživajo vsi ljudje svobodo!

Postave naj bodo ene in iste za vse, danes uživa svobodo in demokracijo samo tisti, ki ima ovek v žepu. Naša organizacija tehnokratov še ni prelomila nobene postave, vse knjige se vodijo v strogem redu, mi smo zato, da se spoštuje in upošteva vlada, dokler obstoji, ko pa vlada kot taka ne bo mogla več vršiti svoje dolžnosti napram svojim državljanom, in ko bodo mase zahtevale spremembo, in zahtevali nekaj takega kot je tehnokracija, takrat bomo prišli na pozornico, takrat bodeta ljudem na razpolago samo dve poti, in to sta, popolno uničenje civilizacije ali tehnokracija.

Zatorej sedaj ni več čas za u-gibanje, kaj je tehnokracija, pač pridite in se prepričajte.

Dobijo se ljudje, ki zelo dosti govore in cinično sodijo tehnokracijo, rekoč, da smo mi komu kaj ukradli, kar se tiče idej, pa to je napačno, ker to je popolnoma Ameriška organizacija, ima dovolj učenih ljudi da so bili zmogni napraviti 53 tisoč točk dolga načrt, te točke pokrivajo do najmanjše potrebe za življenje in red Ameriških državljanov.

V Ameriki ni prostora za diktaturo ene ali druge vrste, Ameriški narod hoče biti bolj svoboden kot je kdaj bil.

Pridite in se prepričajte, berite in seznanite se, ako ste Amerikanec ali Amerikanka, posebno mladina je vabljena, ker le mladina bo to uživala, mi se bomo umaknili in dali prostor drugim.

A. Noč

Plesna veselica

V soboto 23. decembra priredijo članice društva Svobodni-selne Slovenke, št. 2 SDZ veliko plesno veselico ali Toy Town Jamboree v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave., ki bo vsa prepletena s časom primerno atrakcijo. Saj so privedle našega društva že znane po svoji privlačnosti in vemo, da bodo naši posetniki to pot zopet prijetno iznenadeni.

Zakaj imenujemo to prireditel Toy Town Jamboree? Zato, ker bodo na izbero punčke, fantki, putke in petelinčki ter druga taka roba, ki ustvarja židano voljo in veselo zabavo. To bo res Toy Town!

Skupina naših vrlih mladenk bo pri vходу pazila, da bo vsaka in vsak obdarjen z mičnim ročno izdelanim suvenirjem. Pri nas ne bo nobene izjeme, obdarile bomo vse.

V tem času, ko vsi želimo biti veseli in razveseliti druge, ste lahko gotovi, da boste deležni najboljše postrežbe.

V kuhinji se bo dobilo: kokošji paprikaš, rast beef, štrudelnji, krofi, itd. V točilnici pijača, vseh vrst. Igral bo Pecon or-

kester. Oddanih bo tudi 5 denarnih nagrad.

Članice društva št. 2 SDZ vabimo na obilo udeležbo naše gl. odbornike, člane bratskih društev in splošno občinstvo ter obljublamo izvrstno zabavo in vsestransko postrežbo.

Josephine Petrič, tajnica

Vabilo na plesno zabavo

Kot vsako leto, tako tudi letošnje priredi Soc. klub št. 49 JSZ veliko in zabavo polno plesno veselico in sicer na božični večer, to je v ponedeljek dne 25. decembra. Ta plesna zabava se vrši kot navadno v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Pričetek ob 7. uri zvečer in konec pa zjutraj drugi dan.

Spominjam se še iz drugih let kako smo se izvrstno zabavali do jutranje zore. Članstvo sedaj reorganiziranega Soc. kluba št. 49 vas vse prijazno vabi, da pridete tudi letos na to veselico in zabavo polno plesno zabavo.

Ko sem vas spodaj podpisani, pred kratkim vljudno vabil na koncert soc. pev. zbora Zarja na minuli Zahvalni dan in obenem sem vam trdil, da bo koncert in zabava prvovrstna. In bila je prav res izvrstna zabava. In to ne trdim samo jaz, ampak to mi bo potrdil vsak, kdor je bil navzoč. Bila je velika udeležba velikih ljudi. Zato pridite vsi oni, ki ste bili na Zahvalni dan pri koncertu in opereti soc. pev. zbora Zarja.

In trdno upam, da vam ne bo žal, pa tudi dolg čas ne. Pozor članstvo soc. kluba št. 27, pevci in pevke soc. zbora Zarja so nam obljubili da pridejo kooperativno.

S tega stališča sem tudi gotov, da petja ne bo manjkalo.

Kot že omenjeno, da soc. klub št. 49 se je pred kratkim reorganiziral in ojačil. In še mnogi so obljubili, da pristopijo v klub. Vsi ti in vsi drugi prijatelji soc. pokreta in delavske ideje pridite na to zabavo. Igrala bo izvrstna godba.

V vseh ozirih bo vse preskrbljeno.

Se enkrat vas vljudno vabim, da pridete na božični večer v ponedeljek 25. decembra v Slov. del. dom na Waterloo Rd.

Večnega popotnika najdete spet v kolibi ali v spovednici, kjer bo spovedal in grehe odpustil. Pa ne brez capakov.

In železno vodo bomo tudi brez skrbi sukali. Pridite!

S pozdravom

Anton Jankovich

Razno iz Euclida

"Mir ljudem na zemlji", kako pomembne besede in celo sedaj v teh kritičnih časih ko se narodi koljeto vse vprek, a samo v korist bogatašev. Kdaj bo mir med nami, da si bomo lahko podali roke z zavestjo v sru, da smo vsi enaki? A žalibog tega ni še v vidiku. Se celo slovenski narod, dasi majhen po številu je razcepljen v več različnih grup, dasi samo nam v škodo. Naj bodo letošnji božični prazniki nam v pobudo, da bomo pozabili medsebojno sovraštvo in si voščili drug drugemu s ponosom, da nas je rodila slovenska mati. In da bo naš narod v ponos še ostalim narodom kaj smo in kaj lahko zmoremo, če smo složni.

Se enkrat apeliram, da dobro preštudirate gori omenjene besede in držimo se zapovedi "Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe."

Da bomo lažje voščili božične praznike v večjem številu, se vrši seja vseh klubovih članov Slov. društ. doma v soboto 23. decembra ob 7:30 zvečer.

Dolžnost vseh članov je, da se polnoštevilno udeležijo gori omenjene seje, da se enkrat snidemo kakor ena sama velika družina. Seja je sklicana po

ŠKRAT

"Meni gre vse narobe v življenju. Hotel sem hčerkino rogo — pa sem dobil očetovo no-go."

Na neki slavnosti na dvoru kralja Avgusta v Weimarju je hotel nekdo izreči napitnico pesniku Schillerju. Vojvoda mu je segel v besedo in dejal: "Ne pijmo rajši nase. Schiller bo živ vel dalje nego mi vsi skupaj!"

ČUDNA ZAGONETKA

Svet se je čudil, ko je nemški luksuzni parnik "Bremen" ob izbruhu vojne v Evropi začetkom septembra uspešno begnil angleški mornarici, potem ko je zapustil luko v New Yorku. Po več tednih se je vrnilo, da je Bremen na poti preko oceana vzel severno črto ter varno priplul v sovjetsko luko Murmansk. Nedavno so Rusi nemški ladji dovolili odhod in zdaj se je zvedelo, da se je vrnila v Nemčijo, akoravno je bila enkrat tekom vožnje v neposredni bližini angleških bojnih ladij, ki bi jo bile z lahkoto topedrale, ampak tega niso storile. Časopisje v Angliji, ki navzlic vojnemu stanju uživa necejšno svobodo, je ogorčeno in šna vojna pa je to?

Klubu društev in se bodo delila tudi članske karte za leto 1944. Ne pozabite biti navzoči.

Na starega leta večer bo pa zopet običajna veselica, skupno s pevskimi zborom "Slovan". Ker pa pri nas po navadi ne zadostuje samo en dan za veselje, bomo nadaljevali še drugi dan, to je na Novega leta dan. Ta dan bo pa posvečen vstoličenju naše prihodnje županje Mrs. Frances Julajlia.

Za v pomoč pri domu ji bo tudi ljubljanska gospodična Agnes Godec. Na ogled bo tudi ostali Belo-ljubljanski štab.

Kakor omenjeno bo veselje in zabave za vse, kar dva dni vsem, da se bo cenjeno občinstvo odzvalo v kar največjem številu, ker poznajo euclidsko gostoljubnost.

Ko bo dva-dnevno veselje malo pojenjalo, je pa zabeleženo še en dan in sicer 28. januarja popoldne in zvečer. Za na doletniška zveza pa dram. društvo "Nasa Zvezda" že pridno vadi za koncerte v treh dejanjih. Igra vodi našo dobro poznani društveni delavec Mr. Peter Ster.

Več o tej igri pozneje.

Za zaključek voščim v imenu Doma prav veselo božično prazniško, veselo Novo leto vsem našim sotrudnikom, čitateljem in ga lista in celemu Jugoslovanskemu narodu sploh.

Za klub društ. Slov. doma

John Korosec

BARVE, KI UNICUJEJO BAKTERIJE

V nemčiji izdelujejo barve, imajo sposobnost, da ubijajo bakterije v človeškem telesu. Zdravniška znanost je iz teh barv izdelala novo vrsto učinkovitega zdravila, ki so tem večjega pomena, na ker se dajo uporabiti za bakterije proti katerim do danes niso imeli učinkovitih pripravkov.

Zgodovina raka in borba z njim

Raka (bolezen) pozna človeštvo že več tisoč let. Prve vesti o tej bolezni izhajajo iz leta 2000 pred Kristusom. Takrat so zunanega raka zdravili s posebnim jedkim mazilom. V 6. stoletju pred Kr. se je nekemu sužnju posrečilo ozdraviti s tem mazilom kraljevo hčer, ki je imela prsnega raka. Hipokrat je v 4. stoletju pred Kr. dal tej bolezni ime "Karkinos", s čimer je označil, da se ta bolezen tem prej pozdravi, čim prej se jo začne zdraviti. Poznal je že raka na poedinih udih. Hipokratov nauk je sporočil Klavdij Galenus v 2. stoletju pred Kr. Galenus je poznal le zunanega raka in njegovi spisi so merodajni za poznavanje raka v naslednjih stoletjih. Galenus je operiral raka na prsni, iztiskal je glavne žile, žgal je rane in je imel lepe uspehe, kakor je sam zapisal. V naslednjih stoletjih so samo lajki izvajali kirurgije in za medicince je bilo žalivo, da bi onegavil z nožem. To se je spremenilo šele takrat, ko je bila ustanovljena na univerzah v Salernu v Italiji, v Montpellieru v Franciji in v Pragi (1348) tudi kirurgija. Takrat so bavili tudi z rakom in prvo sporočilo o črevesnem raku in kako ga s preiskavo doženemo, izvira iz teh časov. Toda šele, ko so iznašli mikroskop (v 16. stoletju), so mogli raka znanstveno raziskovati.

Vsakošno življenje je navezano na celico, in tudi rak temelji na življenju in na rasti celice. Kak je le bolezenska rast, ki se kasneje razraste tudi po drugih organih in ne le ondi, kjer se je začel. Pot, po kateri se bolezen razvija od izhodišča dalje po najveškem telesu, je natančno določena po krvnih telescih. To širjenje raka po telesu ima tudi svoje meje, ki se upirajo razvijanju raka.

Posamezne oblike raka je edino mogoče ozdraviti z operacijo. Če v starem in v srednjem veku opozarjali na to, da se ozdravljenje raka doseže z operacijo. Dunajski kirurg Gussenbauer je dokazal to na prsnem raku l. 1872.

O tej bolezni je napisal prvo znanstveno delo Billroth. Glede na želenega raka so dali prvo podoben poskusi na živalih, iz leta 1899, ki jih je izvajal Merren.

Billroth je bil prvi, ki je uspešno operiral želodčnega raka. Prvo uspešno operacijo je izvršil l. 1881. Odtlej so želodčnega raka zmeraj operirali in so ljudem večkrat rešili življenje. Nekatere vrste raka se da uspešno zdraviti z operacijo, druge z obsevanjem, tretje hkrati z operacijo in obsevanjem. Z rentgenom in radijem se za več let odprine to bolezen, vendar zmeraj največ zaleže operacija. Drugi načini zdravljenja doslej še niso pokazali uspeha.

Rak je še zmeraj bolezen, darsi že tisočletja stara, ki ji človek ne more prav do živega. Ni še dognano, kaj raka povzroča. Velikanske vsote so bile že določene za tistega, ki bi razrešil skrivnost raka, ki je danes najbolj razširjena bolezen.

PAMETNA PREDSEDNIKOVA ŽENA

HYDE PARK, 19. decembra. — Mrs. Franklin D. Roosevelt je sinoči izjavila, da je ugotovila v skupinah mladih ljudi "intelektualen" komunizem ter je pripomnila, da je to samo nekaka bolezen odrasčajoče mladine, ki jo bo mladina z leti prežvevala. Mrs. Roosevelt je dejala, ne da bi kritizirala Diesov odbor, da Amerikanci ne smejo pasti na stopnjo, "ko bomo pričeli prežati in oprezati za svojimi sosedbi ter ugibati, če so preželi komunističnih idej." — "Nikar ne verujte, da je vsaka organizacija mladine komunistična, — to je neumna misel!" je dejala predsednikova žena.

Pomorske mine

Med novjšimi pripomočki pomorske vojne je mina prav za prav najstarejše sredstvo. Že v času borbe za ameriško neodvisnost, torej v času ko ni bilo o parnikih še nobenega duha in sluha, je Amerikan Bushell ponudil nekakšnega primitivnega križanca med mino in torpedom za uničevanje sovražnih ladij. Svoj poskus je hotel izvršiti sam proti neki angleški vojni ladji. Sam se je odpeljal proti njej, ni pa imel uspeha in se je moral vrniti. Naslednje leto je drug napad imel večji uspeh, čeprav učinek se ni bil prav velik. Ideja pa je ostala živa.

Izumitelj parne ladje, Fulton, je zgradil mino, ki jo je ponudil v nakup francoski mornarici.

Napoleon se je za stvar zanimal, čutil je v tem orožje, ki bi mu utegnilo pomagati v njegovih načrtih proti Angliji. Stvar pa je morala Napoleona kako razočarati, kajti Fulton je odptoval na Angleško in popudil svoj izum ministrskemu predsedniku Pittu. Angleži so iz Fultonove ideje napravili plavajoče mine, ki so jih s tokom spustili proti francoskemu vojnemu brodogradni pri Boulognu. Francozi so zaslužili nevarnost in se umaknili. Nekoliko min je ob tej priliki vendarle eksplodiralo. Čeprav niso napravile nobene škode, a za Angleže je bilo dovolj, da so skušali ta sistem potem izpopolniti. Niso pa mogli preprečiti, da bi Fulton kmalu potem ne odptoval v Ameriko, kjer ga je vlada podprla za nadaljnje poskuse. Pri tem je imel nekoliko uspehov proti — angleškim vojnim ladjam.

Kot učinkovito orožje se je mina pokazala prvič l. 1848. v vojni proti Danski. V krimski vojni je spreobrnila še zadnje neverne Tomaže. Rusi so svoja vzhodnomorska pristanišča za-

Pridite, Miklavž je pri nas

On razdaja vsakovrstna darila za može, za žene, za fante, dekleta, otroke in za matere. Pomislite, kaj vse lahko pri nas dobite. Za vse te ljudi, ki so tukaj omenjeni, lahko pri nas kupite lepo blago. Garantiramo, da boste zadovoljni Vi in vaši, za katerega boste kupili lepe moške srajce, kravate, nogavice, za ženske lepe suknje ali obleke. — Ravno tako za otroke: suknje, obleke, lepa izbera. Imamo vsakovrstnega blaga, ki je pripravno za Vas ali za Vašo družino, ali za Vaše prijatelje. Pridite, se Vam priporočamo!

Voščimo Vam vesele božične praznike in srečno Novo leto.

A. ANZLOVAR

Vogal E. 62nd St. in St. Clair Ave.

Sezona za prašiče je tukaj. Mi koljemo s koruzo pitane prašiče Jih poparimo ali z slamo ožgamo. Z vsakim prašičem dobite kri, jetra in čreva zastonj. Mi dopeljemo na dom brezplačno v mestu Clevelandu. — Na razpologo ob vsakem času! — Imamo vse vrste nasoljena čreva. Mi koljemo vsak torek, četrtek, in petek.

JOHN A. TOMPKINS

3979 WEST 25th ST. pod Brooklynskimi mostom SHadyside 3689

ščitli z minami in znatno poškodovali dve ladji angleško-francoskega brodogradnje. Med dogodki na Sredozemskem morju 1859. so bila aystrisjska pristanišča zavarovana z minami. V ameriški državljanski vojni so uporabljali že privezane in prosto plavajoče mine.

V Nemško-danski vojni so Danci zaprli Alsensund z minami iz stekla. Orožje je začelo učinkovati že operativno. Tako so Rusi v svoji vojni s Turki izenačili premoč turškega brodogradnje s tem, da so z minami zaprli dohod v Dunav.

V rusko-japonski vojni, ki je preizkušala toliko orožja, ki je svoj pravi pomen pokazalo šele v svetovni vojni, n. pr. strojni, metalce min in strelske jarkke, je imela tudi pomorska mina veliko ulogo. Obe sili sta jo uporabili, a se imeli zavoljo nje izgube. Enajst vojnih ladij so mine popolnoma uničile, štiri nadaljnje oklopnice pa hudo poškodovala.

V svetovni vojni je bila mina eno najvažnejših orožij sploh. 25 odstotkov v tej vojni uničenih bojnih ladij, križark in podmornic gre na račun min več nego 50 odstotkov pa rušilcev. Angleži so v morje spustili okrog 75,000 min, Američani v Severno morje 57,000, Rusi 50,000. Največje uspehe so imele mine v Dardanelah. 10 odstotkov vseh trgovskih ladij ki so se pogrezale v svetovni vojni, gre na ra-

čun min. A tudi posredno so mine imele znatne učinke. Zavezniki so morali zastaviti 4000 ladij samo za odstranjevanje min, ki bi pretile njihovi plovbi, in te ladje s svojimi posadkami vred za druge vojne namene seveda niso prihajale v poštev.

Razume se, da so se mine od svetovne vojne dalje zelo izpopolnile in da so danes še nevarnejše nego prej. O tem govore vsakdanja časopisna poročila. Videti je, da uporabljajo v sedanjih vojni zlasti prosto plavajoče, mogoče celo magnetične mine v zelo velikem številu, to je tiste mine, ki so plovbi še posebno nevarne in ki bodo predstavljale veliko nevarnost še dolgo po končani vojni.

Kleopatra je imela hčer

O lepi Kleopatri smo kolikor toliko poučeni, a težko si jo predstavljamo kot mater in čuvarjo družine. In je res, da je Antoniju in Cezarju rodila štiri otroke, tri dečke in deklico.

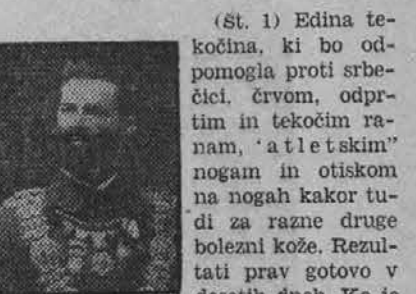
Dečki so umrli nasilne smrti, hči, ki se je imenovala Kleopatra Selena in ki so njeno življenjsko pot dognali šele sedaj po dolgih študijah, je pa umrla naravne smrti. V svojem desetem letu je postala ujetnica in v verigah so jo vodili skozi Rim.

Ko ji je bilo dvajset let, se je poročila z nekim Mavretancem,

ki je kot rimski vazal upravljal neko severnoafriško kolonijo. Dobila je sina, ki mu je dala ime Ptolomej in ki je o njem sanjala da bo obnovil egiptsko neodvisnost. Na povelje nekega rimskega cesarja pa so ga ubili preden je mogel izvesti načrte svoje matere. Popolnoma mirni

pa so postali v Rimu šele tedaj, ko je umrla tudi hči častihlepne Kleopatre.

Najnovejše odkritje iz Južne Amerike

(St. 1) Edina tekočina, ki bo odpomogla proti srbečici, črvom, odprtim in tekočim ranam, "atletskim" nogam in otiskom na nogah kakor tudi za razne druge bolezni kože. Rezultati prav gotovo v desetih dneh. Ko je kožna bolezen enkrat izčiščena, se ne bo več pojavila. (Nobene starostne meje.)

(St. 2) Sledi čistilec, ki pusti kožo čisto in svežo. (St. 3) Lasna tonika proti plešavosti, prhljaju, oljni koži in preprečuje izpadanje las. Ta tonika doprinesla že čudovite rezultate. Garantirano, da bo povzročala rast las do 45 let starosti.

(St. 4) Liniment za drgnjenje — proti raznim bolečinam in izpahlinam, kakor tudi proti revmatizmu, lumbagu, itd. (St. 5) Importiran evropski čaj.

Izčiščuje sistem ter povzroča dober tek, dober je tudi proti naduhi, kataru, premožarski naduhi, proti zolčnim kamnom, nervoznosti, želodčnim bolečinam in bolečinam na ledvicah.

(St. 6) General Tonic & Conditioner. Dober proti plinom in kislinam v sistemu. Odvajalno sredstvo & Graditelj. Priporoča se otrokom.

Peter Zebic, najmočnejši človek na svetu.

Samson Tonic & Tea Company

1285 EAST 79th STREET, Corner Superior Ave. Cleveland, Ohio

(Nobenih posebnih stroškov za obiske)

PARAMOUNT VODKA

Sedaj v Deluxe državnih trgovinah

13216 SHAKER SQUARE
933 CHESTER AVE.

\$1.60

FIFTH CODE 5038-B
Dobra Okusna

90 PROOF

PARAMOUNT DISTILLERS, INC., CLEVELAND, O.

HEnderson 0139 Music for all Occasions
Lowest Price in Accordians

HOEDL'S MUSIC HOUSE

7412 ST. CLAIR AVENUE

Radios and Musical Instruments
Pianos and Accordians at Half Price

BEST TIME TAVERN

15616 CALCUTTA AVE.

ANNA HOČEVAR, lastnica

Postreže vam lahko z dobrim pivom in vinom ter dobrim prigrizkom.

Vam želi vesele božične praznike in srečno Novo leto.

MR. IN MRS. JOHN RENKO

955 East 76th Street

SLAŠČIČARNA

Želimo prav vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem odjemalcem in prijateljem!

Se priporočamo, da nas obiščete. Imamo vsakovrstne slaščice, cigare, cigarete, tobak in nekoliko grocerije. Postregli vam bomo najboljše.

POSEBNOSTI ZA TRI DNI

Head lettuce	5c
Fresh creamery roll butter	lb. 30c
Walnuts, cleaned	lb. 44c
White raisins	2 lbs. 19c
Prunes, size 40-50	2 lbs. 15c

GORENC

7508 St. Clair Ave.

ENdicott 9186

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želimo vsem našim odjemalcem in prijateljem!

Kampanja za "Cankarjev glasnik" sedaj v teku...

CANKARJEV GLASNIK

mesečnik za leposlovje in pouk ima sedaj kampanjo za nove naročnike!

AKO SE NISTE NAROČNIK TE VAŽNE REVije POSTANITE ŠE DANES!

NAROČNINA JE:
za celo leto \$3 — za pol leta \$1.50 — za 4 mesece \$1

Kdor tekom kampanja pošlje en dolar direktno na urad Cankarjevega glasnika mu bo naročnina kreditirana za pet mesecev.

CANKARJEV GLASNIK

6411 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

HIGHWAY ENEMY NO. 1

THE STOP SIGN PASSER

CHRISTMAS SEALS

1939

Help to Protect Your Home from Tuberculosis

Kadar si zaželite kozarček dobrega legalnega žganja, pristnega vina ali 6% piva, pridite k nam. Vedno tudi okusen prigrizek.

GEORGE TUREK

16011 WATERLOO RD.

Oddajamo dvorano za svatbe, krstije in ples.

Prav vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem!

Zanesljiva popravila in postrežba

Popravljamo radije za dom in avto, pralne stroje, peči in "cleaners."

PERUSEK FURNITURE CO.

809 EAST 152nd ST. MU. 9211

Odprto v ponedeljek, četrtek in soboto večer.

SEZANANTE JAVNOST Z VAŠO TRGOVINO POTOM...

'Enakopravnosti'

85¢ PINT
Code No. 171-C
\$1.63 QUART
Code No. 171-A

Dobite si mehko, sezonsko razpoloženje in dajte "TEN HIGH," žganje "brez ostrih robov"! Celo živo rdeča škatla je izredno vesela.

Double your FRIENDS' enjoyment with Ten High

STRAIGHT BOURBON WHISKEY • HIRAM WALKER & SONS INC., PEORIA, ILL. 90 PROOF

JOHN KNITTEL:

22

LJUBEZEN IN ZLOČIN

ROMAN

"Veš, da tega ne maram. Prosim, ne stori več tega."
Njegov glas je zvenel trdo. — Gottfried se je razburil.
"Ničesar slabega ne vidim v tem. Gibanje ji je neznansko koristilo."
"Nemogoče?" Oče je namršil obrvi kakor nezaupljiv mandarin.

Kolikor se je tikalo njega in Gottfrieda, je bila stvar zaključena. Toda Terezi je rdečica sramu zalila lica, brez besede je vstala od mize. Za trenutek je oklevala, nato je odšla bolj ponosno kakor ponizno iz sobe.
"Zenske so vse enake," je dejal Anton Jakob nekoliko zaničljivo in jedel dalje.
Oče in sin sta govorila le malo in nazadnje je Anton Jakob snel izza ovrtnika prtič, si obrisal usta in odšel iz sobe. Zunaj je vzel klobuk in plašč, da bi šel k "Medvedu".

Gottfried je slišal, kako so se zaprla vrata in nato je zavladala v hiši globoko tišina. Dolgo časa je sedel negibno pri mizi. Hedvika je prinesla kavo.

"Gospod je jezno odšel," je rekla. "In gospa Mullerjeva je spet zagrenjena."

"Da, Hedvika, mladi poročenci! Ali se rada prepirata?"

"To ni navaden prepir," je pojasnila. "Skratka sramota je. Gospa Mullerjeva ne sme storiti ničesar, kar bi jo veselilo."

"Nikar ne pretiravaj, Hedvika! Oče tiči preko ušes v kupčijah, to je vse. Vedno je malce godrnjav, kadar se loteva česa novega."

"Toda gospod Muller bi moral pomisliti, da je Tereza mlada. Ni prav, da je tako pogosto sama."

"Da, neumnica!" je zaklical Gottfried. "Ne vtikaj svojega nosu v očetove zadeve!"

Prizgal si je cigaro in ogledoval Hedviko, kakor da hoče spoznati njeno namero. Za trenutek se mu je zazdelo, da vohuni pri Terezi. Toda hitro je opustil to misel. Mnoge čudne misli je moral v teh dneh zavreči. Hedvika je šla gori in se vrnila po nekaj sekundah s sporočilom, da gospa Mullerjeva ne bo prišla več doli.

"In to naj bi bil dom. Hm!"

je godrnjal Gottfried. "Grem gori, da vidim, kaj počne mačeha." Odložil je cigaro, šel po stopnicah navzgor in potrkal na Terezina vrata.
"Pusti me, Hedi, in daj mir!" je zadonel iz sobe Terezin glas.
"Jaz sem: Gottfried!"
"Kaj želiš?"
"Spregovoriti s teboj par besedi."

Sledil je kratek premor, nato je Tereza odprla vrata. Bila je razžarjena in še vedno jezna.
"Ti imaš prav, Tereza. Oče je bil zelo nespameten."
"Nič zato, nič zato!" je odvrnila in strmela v svoje noge.
"O, pač! Boli me in govoril bom z njim o tem."

"Ne bodi neumen," je naglo vzkliknila in ga prijela za roko. "Ti neumni fant, kaj pa vendar misliš!"
"Oče misli, da nima razen njega nobeden drug človek ponosa! Vedno mora imeti prvo besedo. Tega naj se odvadi! In ti... govoriš nam povsem odkritosrčno; v svojih mislih te ne morem več šteti za mačeho. Čutim, kakor bi bil tvoj brat. Oče sam mi je vzbudil ta občutek. Imenoval naju je svoja otroka, naju oba, tebe in mene." Obmolknil je in globoko zadihal. "Da, tako je. Kakor brat ti bom."

Olajšano jo je pogledal, jo prijel za roko in jo nežno stisnil. Dopusnila je. Nato ga je prosila, naj gre dol. Odšel je in zaklenila je vrata.

Naslednji dan je prebil Gottfried popolnoma sam. Bil je nezadovoljen z vsem svetom, bil je slabe volje in izogibal se je očetu in mačehi. Zvečer pa je govoril nekaj minut s Terezo na samem.
"Odločil sem se, da se odpeljem nazaj v Basel. Bog vedi, koliko mesecev bo minilo, preden te bom spet videl. Pošlivil se bom zdaj od tebe."

"Gottfried, žalostna sem," je potožila; "ne vem, kaj naj rečem."
"Ali si žalostna, ker odhajam?"

"Tudi zaradi tega. In potem še zaradi onega dogodka."

"Pozabi ga," je rekel. "Jaz ga bom pozabil. Malenkostna stvar je. Toda nate, Tereza, ne bom pozabil. Da, zdaj te imenujem Tereza."

"Koliko časa te ne bo?"
"Najmanj šest do osem mesecev."

"Oh! — Ali boš spomnil obljubo zaradi knjig?" je nadaljevala po kratkem molku. "In mi boš pisal?"
"Gotovo."

"Tudi jaz ti bom pisala."
"Tereza," je dejal goreče, "vse dni bom mislil na tebe."
"Vse dni!" je ponovila.
Slišala sta korake Antona Jakoba; ločila sta se.

Prihodnje jutro je Gottfried Sixtus s prvim vlakom odpotoval. Tereza se ni prišla posloviti, oprezala pa je skozi zastore pri oknu in videla, kako se je odpeljal s sanmi. "Šest do osem mesecev!" je rekla. "Zelo, zelo dolga doba!"

Zdelo se ji je, da je nekaj ljubkega in lepega izginilo in obsedel jo je občutek samote. Solze so ji visele na trepalnicah. Vpraševala se je, koliko pomeni Gottfriedu Sixtu. Morda ne posebno mnogo. Ni poznala navad njegovega sveta. Nezadovoljna s seboj je legla v posteljo in obrnila obraz proti opaženim stenam.

je prosila. "Ti imaš svoje delo, svoje prijatelje, ti hodiš ven, ti si delaven človek; jaz pa sedim tu v dolgih zimskih večerih in nimam ničesar početi. Ne vzdajim več, Tone."

"Aha!" je dejal in upri očita-joč, skoraj žalosten pogled v Terezo. "Torej sem jaz tisti, ki te goni k učenju! Hm, da, Terezika povedal ti bom nekaj malega o knjigah, o vseh prokletih knjigah; Lahko se jih vse naučiš na pamet in vendar ne boš niti za piko bolj pametna. Da, če se boš končno prežrla skozi nje, ne boš delj, kakor si bila v začetku."

Oči so se mu svetile v nenadni zadržani jezi.

"Nič ti ne bodo koristile, niti najmanj! Ne godi se ti tako slabo. Malo se spomni, kakšno je bilo tvoje življenje, preden si prišla v Gam, in bodi zadovoljna."

"Čemu si me poročil?" je vprašala, ne da bi ga pogledala. Njen glas je zvenel mučno. Z roko si je pogladil kratke, sive lase na glavi, oči so se oklevajoče upirale v njene boke, v njen pas.

"Hm, da, deklica," je dejal, "ne zato, da bi ravnal surovo s teboj, to je gotovo. Na kliniki, pod drevesom, sem ti povedal, zakaj te hočem imeti. Ne pozabi pa zdaj, da si predvsem poročila kmeta. Hočem še doživeti, da boš na to dejstvo ponosna. Le nikar ne misli, deklica, da ne vidim, kaj se godi okoli mene. Ničesar nimam proti temu, da si predvsem gospa vladnega svetnika, vendar me pa preseneča, da se nič več ne zanimaš za gospodarstvo. Ze cele tedne nisi prestopila praga Rothlisbergerjevega domovja. Najbrže ti ne bo niti malo bridko, če govori vsa kmetija. Imam prav ali ne?"

Stopil je korak bliže k njej in ji položil svojo težko šapo na ramo.

"Poglej me, deklič," je rekel skoraj proseče in resno. "Ali bi šla zdaj doli in pomolzla kravo, če bi te prosil?"

"Saj me ne boš prosil?" je vprašala nekoliko zmedena.

"Ali bi storila?" je vztrajal pri vprašanju.

"Najbrže," je odvrnila in postrani pogledala knjige, ki so se kopicile na mizi, "najbrže bi mi ne preostajalo drugega."

Spustil je njeno ramo. Molče je stal in opazoval njene roke. Bile so bele, vitke, brez žil, nohti rožnati od krvi, vroče krvi, prsti dolgi, izraziti, nekoliko oglaviti. Občutil je tiho željo, da bi poljubil te roke, toda ta želja, kakor je bila morebiti zapeljiva, se

je prosila. "Ti imaš svoje delo, svoje prijatelje, ti hodiš ven, ti si delaven človek; jaz pa sedim tu v dolgih zimskih večerih in nimam ničesar početi. Ne vzdajim več, Tone."

"Aha!" je dejal in upri očita-joč, skoraj žalosten pogled v Terezo. "Torej sem jaz tisti, ki te goni k učenju! Hm, da, Terezika povedal ti bom nekaj malega o knjigah, o vseh prokletih knjigah; Lahko se jih vse naučiš na pamet in vendar ne boš niti za piko bolj pametna. Da, če se boš končno prežrla skozi nje, ne boš delj, kakor si bila v začetku."

Oči so se mu svetile v nenadni zadržani jezi.

"Nič ti ne bodo koristile, niti najmanj! Ne godi se ti tako slabo. Malo se spomni, kakšno je bilo tvoje življenje, preden si prišla v Gam, in bodi zadovoljna."

"Čemu si me poročil?" je vprašala, ne da bi ga pogledala. Njen glas je zvenel mučno. Z roko si je pogladil kratke, sive lase na glavi, oči so se oklevajoče upirale v njene boke, v njen pas.

"Hm, da, deklica," je dejal, "ne zato, da bi ravnal surovo s teboj, to je gotovo. Na kliniki, pod drevesom, sem ti povedal, zakaj te hočem imeti. Ne pozabi pa zdaj, da si predvsem poročila kmeta. Hočem še doživeti, da boš na to dejstvo ponosna. Le nikar ne misli, deklica, da ne vidim, kaj se godi okoli mene. Ničesar nimam proti temu, da si predvsem gospa vladnega svetnika, vendar me pa preseneča, da se nič več ne zanimaš za gospodarstvo. Ze cele tedne nisi prestopila praga Rothlisbergerjevega domovja. Najbrže ti ne bo niti malo bridko, če govori vsa kmetija. Imam prav ali ne?"

Stopil je korak bliže k njej in ji položil svojo težko šapo na ramo.

"Poglej me, deklič," je rekel skoraj proseče in resno. "Ali bi šla zdaj doli in pomolzla kravo, če bi te prosil?"

"Saj me ne boš prosil?" je vprašala nekoliko zmedena.

"Ali bi storila?" je vztrajal pri vprašanju.

"Najbrže," je odvrnila in postrani pogledala knjige, ki so se kopicile na mizi, "najbrže bi mi ne preostajalo drugega."

Spustil je njeno ramo. Molče je stal in opazoval njene roke. Bile so bele, vitke, brez žil, nohti rožnati od krvi, vroče krvi, prsti dolgi, izraziti, nekoliko oglaviti. Občutil je tiho željo, da bi poljubil te roke, toda ta želja, kakor je bila morebiti zapeljiva, se

ni skladala z njegovo naravo. Še nikdar v svojem življenju ni napravil tega lepega poklona in ni poljubil roke, da, niti ni poznal začetnih razlogov take umetni-je.

"Deklica," je dejal s skrivnostnim tonom, "da si taka, kakor si, temu ne bom nikdar ugovarjal in nikdar ti ne bom branil, da postaneš to, kar si želiš ali kar se ti zdi nujno. Moja žena si in tega se ne boš nikdar rešila, kljub vsem tem knjigam."

"Toda Tone! Kdo pa pravi, da sem kaj takega hotela! Kako moreš govoriti take stvari?"

"Zaradi teh knjig!"
"Ne razumem te."
"No, ko jih boš prebrala, me boš morda razumela," je rekel.

"Ja, ali si ljubosumen na te knjige?"

"Na nikogar in na nič nisem ljubosumen."

Izbočil je svoja široka prsa in prijetno okrogel trebušček. Nato se je pričel igrati z veliko, v zlato vdrelano koralo, ki je vise- la na verižici njegove ure. Med- nogo je postavil predse, eno- tem ko je vsa njegova teža slo-

nela na drugi. Bila je natančno ona drža, kakor se je postavil v svetu, zlasti, če se je pripravil z drugimi svetniki. "Ponosno bi- tje si," je dejal, "in tudi jaz sem ponosen. Če morda kate- a izmed teh knjig obravnava zgo- dovino naše dežele, češ brala v- njej, deklica, da smo mi kmetje z gorjačami razbili glave vaših prednikov. Od takrat smo demo- kratje. Vsi smo doma z iste ce- ste."

"Vsi smo doma z iste ce- ste?" je skoraj grenko vprašala. "Ne verjamem, Tone. Tudi ti ne verjameš tega, pa naj so tvoji predniki razbili še toliko viteš- kih glav! Niso vsi možje enaki. In tudi ne vse žene. To veš tudi ti."

"Jenjaj!" je zaklical.

"Ne, niso! Ne bi te bila poro- čila, če bi bil tak kakor so vsi drugi možje."

"Hm, aha!" Nekaj časa je stal molče, še vedno v isti drži.

Zdelo se je, da ga je ta opaz- ka zadela. Na svoje lastne besede ni posebno pazil. Tereza pa je tehtala besede in merila njegov značaj! Z začudenjem je to ugo- tovil. Ta docela nova poteza na

njej ga je zbegala. Spoznal je, da je samostojno, docela druga- če ustvarjeno bitje in da poveču- je to razliko vsak dan njunega skupnega življenja. Polastil se ga je nemir, sovražil je nenadne spremembe.

"Deklič," je dejal nazadnje in zamišljeno nagrbčil čelo, "ti češ vsaj vedno odkritosrčna do mene, ali ne? Zelim, da bi bila srečna, toda od tebe pričakujem iste obzirnosti, kakor ti jo izka- zujem jaz. Potem se bova vedno dobro razumela. Pošteno in od- krito življenje je vedno življe- nja vredno," je zamrmral, "da, bodiva vedno poštena drug do drugega!"

"Tone, Tone!" je rekla. Razu- mela je svarilo.

"Bodiva previdna, deklica," je še pristavil. "Vidiš, staram se in varčevati moram s svojimi si- lami. Sicer boš nekega dne vdo- va, še preden boš dobro vedela, kaj se s teboj godi."

(Dalje sledi.)

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

Vesele božične praznike in srečno Novo leto vam želi

National Beverages, INC.

Distributors of Erin Brew — Burkhardt — Duquesne — Porter — Ale — Half & Half

JOE PULZ

4621 DENISON AVE.

Woodbine 6080

THE MAY COMPANY'S Priporoča sledeča darila

DARIL... OKROG \$1

Za ženske

IMPORTIRANE VOLNENE SALE, bele ali v barvah (Street Floor) 1.00

VOLNENE ROKAVICE IN "MITTENS", v živih barvah (Street Floor) 1.00

COPATE — Kid ali Rayon crepe D'Orsay, črne ali druge barve (Street Floor) 1.25

SURETY NOGAVICE, crepe 40-Thread Chiffon, mere 8½ do 10½ (Street Floor) 1.25

PERT "TEA APRON" iz "crisp novelty fabrics" (Tretje nadstropje) 1.00

Za otroke

RAYON CREPE D'ORSAYS ki se zлага z njenim domačim plaščem. (Drugo nadstropje) 1.19

BOMBAZNE OBLEKE ZA DEKLETA v živih vzorcih in solidne barve. Mere 7 do 14. (Tretje nadstropje) 1.15

BOY'S "HUGGER" CAPE s Laskin Lamb ear-muffs". Popularne barve. (Drugo nadstropje) 1.00

TOM SAWYER IN KAY-NEE SRAJCE s "set-up" ovratnice bele in druge (Drugo nadstropje) 1.00

NA ROKO NAREJENE "CREEPERS" Lepo narejeno in našito. Bele in druge barve 1 in 2 1.25

DARIL... OKROG \$2

Za ženske

ZENSKENE ROKAVICE—Kid, suede, ali Pigskin različnih vzorcev (Street Floor) 2.35

BUFFALO LEATHER ROKNE TORBICE, črne ali rujave (Street Floor) 2.50

VANITY FAIR SLIPS ALI GOWNS, Radia rayon (Street Floor) 2.00

VOLNENE JOPICE, "Button" in "Slipons" modeli; lepe barve (Tretje nadstropje) 2.29

PRINTED COTTON HOUSE-COATS, zipper ali wrap-around (Tretje nadstropje) 2.00

Za može

LEATHER BILL FOLDS, pravo usnje v različnih modelih 1.95

GREYHOUND GOLF BALLS, Liquid center balls with touch covers 6 za 1.98 (Drugo nadstropje)

"KID" COPATE v udobnem "opera" modelu, črne in druge barve (Drugo nadstropje) 1.95

TIE SETS, gold plated tie chain and collar clip. Lep model. (Drugo nadstropje) 2.00

WINDSOR PIPE, Importirane Sasieni pipe v različnih modelov. (Drugo nadstropje) 2.29